

IT-TIENI SENA

L-ISTORJA

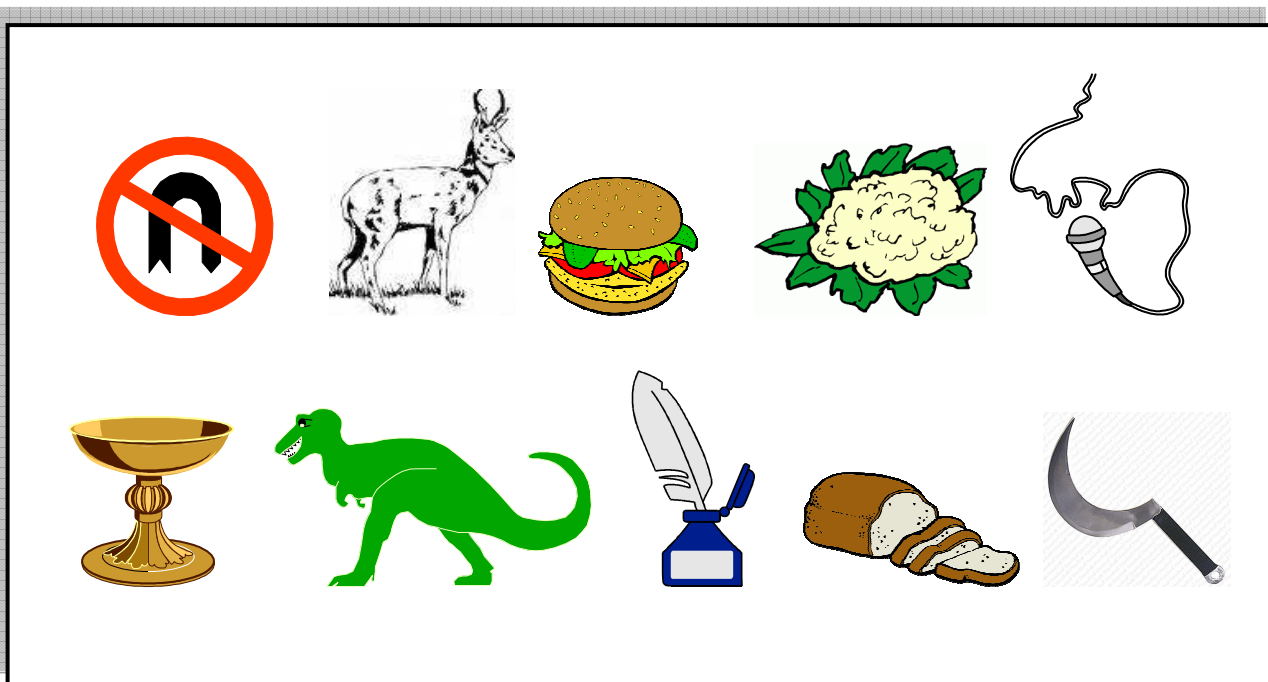
IL-ĦIN: Siegħa u nofs

L-Isem: _____

Il-Klassi: _____

1. Wieġeb dawn il-mistoqsijiet kif meħtieġ.

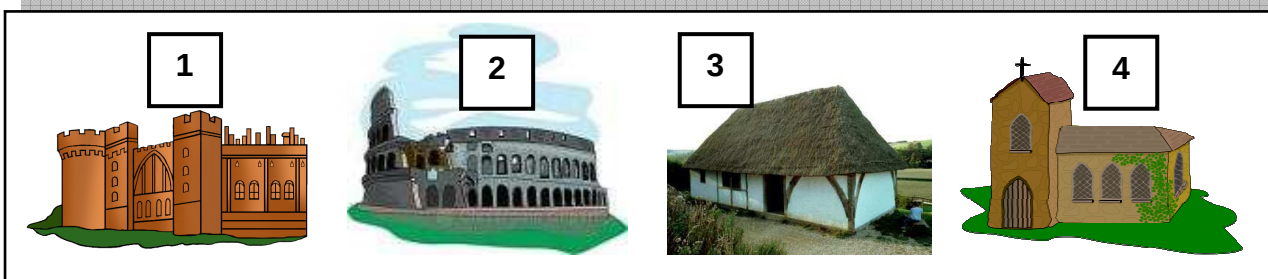
1.1 Agħmel ĊIRKU madwar l-oġġetti li kont issibhom fi żmien il-Medjuevu. SITTA (6) minnhom huma tajbin.

(6 x 1 = 6)

1.2 Agħmel ĊIRKU madwar il-binja li mhix ta' żmien il-Medjuevu.

(1)

1.3 Il-binja li ma taqbilx mal-oħrajn hi ta' żmien (l-Għarab, l-Eġizzjani, ir-Rumani).

(1)

1.4 Liema sors juri kastell ta' żmien il-Medjuevu?

(1)

1.5 Liema sors juri knisja ta' żmien il-Medjuevu?

(1)

- 1.6 Liema sors juri dar tal-bdiewa fil-Medjuevu? _____
- 1.7 Agħmel ĊIRKU madwar l-elmu li mhux ta' żmien fil-Medjuevu.

- 1.8 L-elmu li mhux ta' żmien il-Medjuevu fil-fatt hu ta' żmien (*il-Feniċi, il-Griegi, il-Kavallieri, it-Torok*). (1)
- 1.9 L-elmu li kien jintuża min-Normanni hu dak bin-numru _____. (1)
- 1.10 L-elmu li kien jintlibes mill-Vikingi hu dak bin-numru _____. (1)
- 1.11 L-elmu li kien jintlibes mill-Kruċjati hu dak bin-numru _____. (1)

(Total: 16-il marka)

2. Ikteb VERU jew FALZ għal dawn is-sentenzi.

- 2.1 Wieħed li jistudja l-istorja jissejjaħ soċjologu. _____
- 2.2 Is-sorsi primarji huma iżjed antiki mis-sorsi sekondarji. _____
- 2.3 Is-sistema fewdali kienet bdiet teżisti fil-Medjuevu. _____
- 2.4 Dokumenti miktuba bl-idejn jissejħu manuskritti. _____
- 2.5 Il-Medjuevu hu ż-żmien li ġie qabel Kristu. _____
- 2.6 In-Normanni kienu ġens li eżista fil-Medjuevu. _____
- 2.7 Fil-Medjuevu nbnew ħafna kastelli. _____
- 2.8 Il-Belt Valletta bdiet tinbena fil-Medjuevu. _____
- 2.9 L-Aragoniżi kienu jaħkmu l-Gżejjer Maltin fil-Medjuevu. _____
- 2.10 Ir-Rinaxximent beda fir-Russja. _____

(Total: 10 marki)

3. Hares sewwa lejn dan is-sors u wara wieġeb il-mistoqsijiet dwaru.

Sors A. Kċina f'kastell fi żmien il-Medjuevu.

3.1 Semmi **żewġ** tipi ta' ħaddiema li kienu jaħdmu fi kċina b'hal din.

_____ (2)

3.2 Semmi **żewġ** affarijiet li qed tarahom jagħmlu n-nies li jidhru fl-istampa.

_____ (2)

3.3 Semmi **żewġ** affarijiet li ma baqgħux l-istess meta tqabbel din il-kċina ma' kċina fid-djar tal-lum.

_____ (2)

3.4 Semmi **żewġ** affarijiet li kienu jagħmluhom in-nies fil-kċina fil-Medjuevu u li baqgħu jagħmluhom illum ukoll.

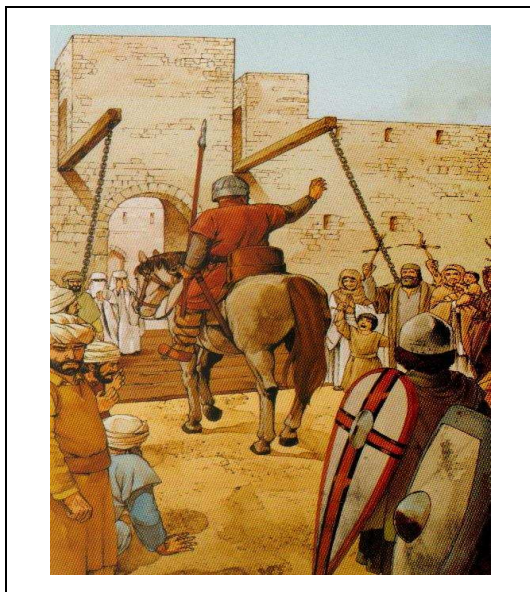
_____ (1)
_____ (1)

3.5 L-istampa li tidher fis-sors hi sors primarju jew sekondarju? Għid għaliex.

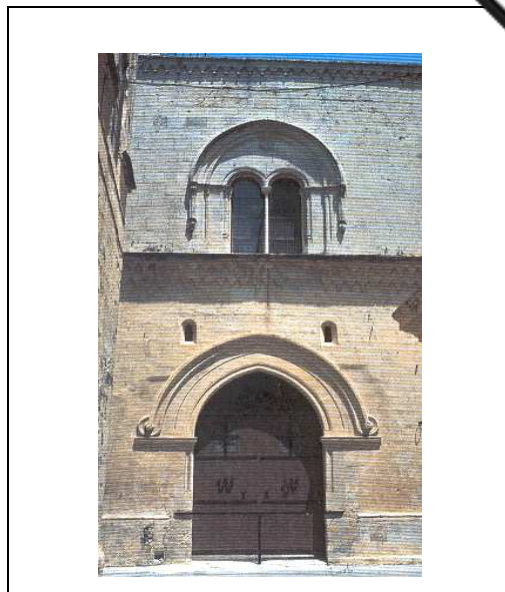
_____ (2)

(Total: 10 marki)

4. Wieġeb dawn il-mistoqsijiet dwar Malta taħt in-Normanni.

Sors B

Sors C

4.1 Sors B juri l-ġrajja meta Malta waqgħet f'idejn il-Konti _____ (1)

4.2 Liema **tnejn** minn dawn il-ġrajjet seħħew tassew?

- (a) Il-Konti għamel ftehim mal-Qadi taħt tinda.
- (b) Il-Konti xeġet lill-Qadi (Gvernatur) tal-gżira fil-ħabs.
- (c) Il-Konti keċċa lill-Għarab minn Malta.
- (d) Il-Konti mar Għawdex u għamel ftehim ieħor hemmhekk.
- (e) Il-Konti ġiegħel lill-Għarab isiru Nsara.
- (f) Il-Konti għamel il-Birgu l-belt kapitali ta' Malta minflok l-Imdina. (2)

4.3 F'Sors B hemm xi nies jifirġu bil-Konti. Għaliex taħseb dawn ħassewhom hekk?

_____ (1)

4.4 Sors B huwa sekondarju għax _____ (1)

4.5 Sors C huwa primarju għax _____ (1)

4.6 Il-bini li jidher f'Sors C jinsab (*fil-Birgu, fil-Belt Valletta, fl-Imdina, fir-Rabat*). (1)

4.7 Bini b'hal dan jissejjaħ: (*Klassiku, Sikulu-Normann, Ruman, Modern*). (1)

4.8 Leġġenda marbuta mal-miġja tal-Konti f'Malta hi dik tal-bandiera Maltija. X'tgħid fil-qosor din il-leġġenda?

_____ (2)

4.9 Kif beda l-ġens tan-Normanni fl-Ewropa?

4.10 Minbarra l-Gżejjer Maltin, semmi żewġ postijiet oħra fl-Ewropa li kienu jitmexxew min-Normanni.

(Total: 14-il marka)

5. **Ħares sewwa lejn dawn is-sorsi u wara wieġeb il-mistoqsijiet dwarhom.**

5.1 Ikteb l-ismijiet korretti ta' dawn il-ġellieda taħt l-stampa.

Kavallier, Vikingu, Kruċjat, Normann

(4)

1 	2 	3 	4

5.2 Ikteb sentenza li tagħti tagħrif dwar dawn il-ġellieda fl-istorja.

(a) In-Normanni: _____

(b) Il-Vikingi: _____

(c) Il-Kruċjati: _____

(Total: 10 marki)

5. Qabbel il-kliem fil-kaxxi l-griži mal-kelmiet ta' taht. Kull mistoqsija għandha kelmiet li jaqblu magħha.

<i>kastell</i>	<i>falkuni</i>	<i>La Valette</i>	<i>Skandinavja</i>
<i>imperatur</i>	<i>longships</i>	<i>fewdu</i>	<i>Sant'Jiermu</i>

6.1 Sid fewdatarju

6.2 Vikingu

6.3 L-Assedju l-Kbir

6.4 Federiku II

(Total: 8 marki)

7. Ifli u agra sewwa dawn is-sorsi dwar l-istorja tal-Kavallieri f'Malta u wara wieġeb il-mistoqsijiet dwarhom.

Sors D

Sors E

'Il-Gran Mastru bagħat spiji f'Kostantinopli biex jitmexxew dwar il-pjanijiet tat-Torok. Hu sar jaf li s-Sultan Sulejman kien qed iħejji flotta kbira ta' galieri biex taħbat għall-Gżejjer Maltin. Is-Sultan kien irrabjat ħafna għall-ħbit li l-Kavallieri kienu qed jagħmlu fuq ix-xwieni tiegħu fil-Lvant tal-Mediterran. Biex imexxu l-assedju, Sulejman għażel lil Mustafa Paxà u lil Piali Paxà. Hu ħatar ukoll lil **Dragut li kellu esperjenza kbira dwar il-Gżejjer Maltin**. Il-flotta Torka telqet minn Kostantinopli u fit-18 ta' Mejju ntlemt fuq ix-xefaq tal-Gżejjer Maltin. Kien beda l-Assedju li kellu jintemm fit-8 ta' **Settembru 1565**.'

Sors F

- 7.1 Ma' liema ġrajja mill-istorja ta' Malta għandhom x'jaqsmu s-sorsi D, E u F?

_____ (1)

- 7.2 Din il-ġrajja seħħet fis-sena _____ jiġifieri fis-seklu _____ (2)

7.3 Min kien il-Gran Mastru li jissemma fis-silta?

7.4 Għid x'qed tara f'Sors D. _____ (1)

7.5 Għid x'qed tara f'Sors E. _____ (1)

7.6 Għaliex is-sultan Sulejman iddeċieda li jaħbat għall-Gżejjer Maltin?

_____ (2)

7.7 Għaliex Sors F jgħid li **'Dragut kellu esperjenza kbira dwar il-Gżejjer Maltin'**?

_____ (2)

7.8 Għid liema minn dawn is-sorsi huwa sors PRIMARJU jew SEKONDARJU:

(a) Sors D: _____

(b) Sors E: _____

(c) Sors F: _____ (3)

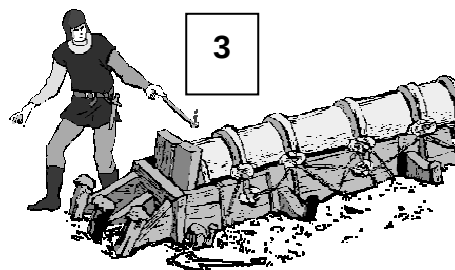
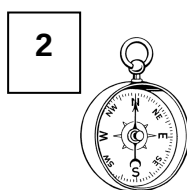
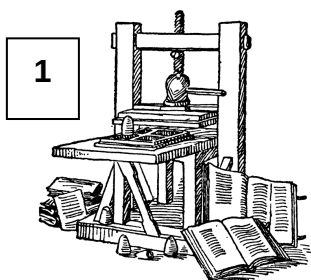
7.9 X'kien ġara eżatt fil-jum tat-8 ta' Settembru 1565?

_____ (1)

(Total: 14-il marki)

8. Hares sewwa lejn dawn is-sorsi u wara wieġeb il-mistoqsijiet dwarhom.

8.1 Għid x'inhuma l-invenzjonijiet li saru fi żmien ir-Rinaxximent u li jidhru hawn taħt.

_____ (3)

8.2 Xi progress ġabet l-invenzjoni ta' numru 1?

_____ (1)

8.3 Xi progress ġabet l-invenzjoni ta' numru 2?

_____ (1)

8.4 X'effett negattiv kellha l-invenzjoni ta' numru 3?

8.5 X'tifhem bil-kelma **Rinaxximent**?

 (1)

8.6 Għal xiex baqa' jissemma fl-istorja Kristoforu Kolombu?

 (1)

(Total: 8 marki)

9. Agħżel WAHDA minn dawn it-temi u ikteb HAMES sentenzi dwarha.

9.1 Il-Vikingi fl-istorja

9.2 Il-ħajja tal-bdiewa taħt is-sistema fewdali

9.3 Leonardo da Vinci u Mikelaġelo, iż-żewġ ġenji tar-Rinaxximent

9.4 Il-Maltin taħt il-ħakma tal-Aragonizi

(Total: 10 marki)
